

Ki az a Bedô Albert?

Bedô Albert sírja Kálnokon. Fotó: Pápai G.

Soha annyi szerkesztőségi telefont, személyes beszélgetésekkor indulatos ösztökélést nem kaptam, mint az elmúlt hónapban oly szerencsétlenül végződött, a kettős állampolgárság ügyében tartott népszavazással kapcsolatban. Miszerint az erdészeknek hallatni kell a hangjukat, hogy a lapunkban is nyoma maradjon annak, hogy a nemmel nem értünk egyet. Ennyivel tartozunk határon túli kollégáinknak, barátainknak. Hogy a szemükbe tudjunk nézni lelkiismeret-furdalás nélkül. Hogy az Országgyűlés, túl a retorika szintjén, törvényben rögzítse a határon kívülre rekedt magyarok nemzethez való tartozását – mint tette azt annyi körülötünk lévő nemzet az övéivel –, hogy kézzel foghatóan is érezzék: egy nemzethez valók vagyunk. Mit szólna Bedô Albert, ha élne? – kérdezte felháborodottan egyikük. Mit szólna, mit szólna? – kérdeztem magamtól én is. Mert eszembe jutott, hogy nem is olyan régen egy beszélgetés közben szóba került, hogy ki volt Bedô Albert. A kolléga némi gondolkodás után úgy válaszolt, hogy „az a nagy erdész, akinek a díját szokták kapni a vándorgyűlésen”. Az! – erősítettem – De ki volt ő tulajdonképpen? – feszegettem. Nos, ez a derék fiatalember, túl azon, hogy Bedô Albert „nagy erdész volt”, nem sokat tudott mondani. Sem hogy hol született, vagy hogy hol van eltemetve. Igaz, annak idején, amikor a technikum padjait koptattam, én sem tudtam volna válaszolni, hiszen hivatalosan nem oktatták (ha jól emlékszem a katona években, még az egyetememen sem hallottunk munkásságáról).

Benedek Elek meséivel ringattak álomba szüleim, Hargita fenyveseiben Ábellel csatangoltam először, s vele most is, ha olykor gyerekkoromról álmodom. A valóságban a hetvenes évek elején jártam először Erdélyben. A Tordai-hasadék bejáratánál vertünk sátrat, nem messze a rohanó Hesdád patak partján, ahol egy régi vízimalom áll. Sápadt, meggyötört arcú, hatvanévesnek látszó ember – hallva a magyar szót – köszöntött ránk. Kolozsvárott volt magyartanárra, és mint kiderült, a Szózat utolsó versszakáért kapott hat és fél évet. „Most szabadultam, és nem tudom, mihez kezdjek, h a r m i n c ö t évesen?” – mondotta. Nem tudom elfelejteni meggyötört arcát és a szempárt, amelyben ott csillogott számtalan társának hasonló sorsa és a Szózat utolsó sora. Igen, igen, igen.

„Nem menni akarunk, sokkal inkább erőst érezni az anyaország felénk való ragaszkodását” – mondta a kilencvenes évek elején a derék háromszéki asztalosmester, akit már születésekor „megmocskoltak”. Szülei a Dénes nevet adták neki, de a passzusba a Dionise név került, mondván, hogy: román vagy. (Ezért szaporodtak el később a románra lefordíthatatlan keresztnevek, mint az Ernő, Elemér, Bíborka és a többi.)

Az erdészszakmát különösen megviselte a trianoni döntés, hiszen erdeink nyolcvanhat százaléka a határon kívülre került éppúgy, mint az azokban dolgozó mérnökök, technikusok, egyéb szakemberek. Menekültek is sokan, ki

ezért, ki azért. Erdéztörténelmünk túlnyomó része éppúgy kívül rekedt, mint általános nemzet-történelmünk az elmúlt évtizedek oktatásának szintjén. Hát hogyan kötődne kívül rekedt testvéreinkhez! Igen, igen, igen.

Sepsiszentgyörgyön akkor jártam először, amikor hazaérkezett az a székelly diák, aki saját erejéből elzarándokolt Dardzsilingbe, vitt s hozott földet a nagy utazó Csoma sírjáról. Akkor mutatták, hogy a Székely Múzeumban a fazekas céh korsóját díszítő piros-fehérvöld címert a fal felé kellett fordítani, hogy senki ne láthassa.

Az 1848-as forradalom Gábor Áron témájú festményén a nemzeti színű zászlót a román trikolor színeire festették át. Igen, igen, igen.

A Szent Anna-tó partján eltöltött néhány nap minden délutánján idős bikkszádi néni hozta a frissen szedett számócát, a bugyorkázó borvizet, és gyönyörű, ízes magyar nyelven mesélte a hely történetét. Oly járatosan a királyok, fejedelmek sorában, hogy szégyelltük magunkat, mert felét sem tudtuk mindannak, amit hallottunk. Pedig csak négy elemiről volt bizonyítványa. A környékről származó erdőmérnök barátom mesélte, hogy a kilencvenes évek elején feleségével magyarországi körutazást tett, és döbbenet tapasztalta, hogy románoknak titulálták és – mint oly sokaknál – csodálkoztak magyar nyelvtudásán. Igen, igen, igen.

A nyolcvanas évek közepén barátaimmal ismét Székelyföldön jártunk. Hat felnőtt és öt gyermek. Egy csíkszentdomokosi fiatalember hirdetés útján keresett szakkönyvet – innen a kapcsolat. Jelezttem, ha arra járunk, viszem, mert megkaptam. Annak idején tilos volt külföldi vendéget fogadni, lesték a bennszülött minden mozdulatát, öt deka vaj volt havonta a fejadag, papíron, mert a valóságban sokszor ennyi sem jutott. Hús még konzerv formájában is csak ritkán. Csíkszentdomokosra érve felkerestük levélből ismert ismerősömet és átadtam a könyvet azzal, hogy megyünk tovább, mert „...„Szó sem lehet róla, tessék beállni a kocsiikkal az udvarba, a leves meghűl, s jut egyéb falat is bőven”. Fenséges orjaleves volt, s utána kazalnyi rántott szelet pityókával. A vacsora vége felé tűnt fel, hogy csak mi eszünk. A háziak körülöttünk sürgölődtek és lesték ki nem mondott kívánságainkat. Tudtuk, hogy húsügyben mi a helyzet, de ettük a rántott szeletet, mintha a Gellértben lennénk, csak a szívünk facsarodott belé. Barátom, aki a gyermekek kedvéért magával hozta kedvenc tacsokóját, nagy hi-

bát követett el. Beengedte a kutyát a konyhába, akinél – a sok finomságot érezve – beindul a pavlovi reflex. Egy rossz mozdulat, és egy szelet hús a padlón hupant. A kutya villámgyorsan odakapott, és már falta is. A ház asszonyának csak a szemé rebbent egy pillanatra. A dermedt csendet ő törte meg: „Nem baj aranyoskám, őnéki is kell enni valamicskét.” Azóta is, bármerre járok e tájon, a vendégszeretet lélekből jövő megnyilvánulásait tapasztaltam. Igen, igen, igen.

Nem szabadna hagynunk, hogy a legalapvetőbb emberi érzéseket is a pénz, a politika befolyásolja.

A kilencvenes évek elején szerveztem az első egyesületi erdélyi körutat. Autóbusznyian voltunk, és akkor is megta-

pasztaltuk az anyaország felé való ragaszkodást, az igényt az azonosulásra. Gyimesközéplekon magánembereknél voltunk elszállásolva. Ballagva vendéglátónk felé, a Hidegség patakja partján egy kaszáló atyafi, megtudván, hogy Magyarországról jöttünk, megállt egy percre, maga mellé támasztotta kaszóját és csendesen megszólalt: „Mondják meg odaát az illetékeseknek, hogy nagyon el vagyunk mi árulva itten.” Mert még emlékezett rá, hogy a hatvanas években hivatalban lévő országvezetőnk kolozsvári beszéde hallatán is sokan kifakadtak: „Nem kellünk mi odaát nékik.”

Itthon az elmúlt évtizedben sok ezer hektár erdőt telepítettek, pótolnak, ápolnak határon túli magyarjaink, mert

valljuk be őszintén, a hazai munkaerőkínálatból nem kaptunk hozzá munkáskezet. Nem beszélve a sok ezer tonna faszenet égető székelyeinkről. Elvétele telepedett le közülük néhány így hát az erdészeknek semmi okuk a nem-re. És a nem erdészeknek miért lenne?

Menjünk hát továbbra is a Hargita, a Felvidék tájaira, Kárpátaljára, a Tisza forrásához vagy délre, a szlávön tölgyek birtalma felé, melyek évezrede kapaszkodnak mélyre hatoló gyökerekkel az édes anyaföldre. Menjünk, ismerjük meg őket, vigyük híruket, itthon és a világban, hogy ne következessen be az idő, amikor lesz erdész, aki azt kérdezi, hogy ki az a Bedő Albert, hogy igen legyen a nem.

Pápai Gábor

Búcsúintelem

Több szakmai munkát!

Azért kérem ennek az írásomnak a leközlését, mert nem hiszem, hogy lesz erőm még egyszer közzétenni e „Lap”-ban az egy életen át szerzett szakmai tapasztalataim rövid összefoglalóját. Hogy miért érzem e közlés szükségességét? – hiszen „tapasztalata” mindenkinek van, és mi lenne akkor, ha mindenki „megírná”?

Hát az elődök közül – akinek volt miről írnia – meg is írta mindenkinek.

Most pedig, amikor egy újabb „nagy generáció” fordul be a célegyenesbe, úgy érezzük néhányan, hogy – visszafogottan ugyan – „végrendelkeznünk” kell. Csak úgy néhány pontban, amelyeket 40 év élettapasztalata és néhány nyugdíjas elemzése lehetővé tesznek.

Hogy miről végrendelkezem?

Például arról, hogy ideje lesz már – ha kis lépésekkel is – egy tájegységen belül a „Baum” és a „Holz” elsőlegességét – vagy közös együttthatóját – meghatározni. Termőhelyeink, sok helyen, jelenleg 40%-os kihasználtságában előrébb lépni.

Az erdőfelújításban az egyes „tájrészletek” nagyságrendjében gondolkodni. Több legyen a „szakmai erdőtervezés” és annak ellenőrzése, de kevesebb a „tiltás”, mert az nem vezet sehová.

Az erdőtervezést a mai többcélú igényeknek megfelelően kell elvégezni – a gazdálkodó szoros bevonásával. A „globalizációs” szemléletű nagyvonalúság helyett a „minitopok” belterjes szemlélete felé kell fordulnunk. Mert ezt kívánja a falu és a város egészséges és közgazdaságilag hasznos igénye is.

Ha ezeket az „alappontokat” beépít-

jük célkitűzéseinkbe, akkor majd megtaláljuk az eszközt is hozzá.

Ugye van remény? – Mondjuk, hogy igen.

Ott pedig, ahol – nem véletlenül – minden rendben van? – Ott az elért eredményt meg kell tartani.

Schandl Lajos
nyugdíjas erdész

Radnóti Miklós:

Naptár

Január

Későn kel a nap, teli van még Csordúltig az ég sűrű sötéttel. Oly feketén teli még, szinte lecseppen. Roppan a jégen a hajnal Lépte a szürke hidegben.

Ismét vándorgyűlés

Bő féloldalas beszámoló jelent meg a német Holz-Zentralblatt decemberi számában Joachim Buff tollából. A fényképes tudósítás röviden ismerteti a vándorgyűlés céljait, eseményeit, majd a Kisalföldi Rt. adottságait, fakitermelési lehetőségét.

Tisztelt Olvasó!

Szeretném bemutatni az „Erdők a Közjóért” Alapítványt.

1993 óta tevékenykedik, az alapító okiratban foglaltaknak megfelelően, elsősorban Pest megye és a főváros térségében, a Duna-Ipoly Nemzeti Park területén. Alapítója a Pilis Parkerdő Rt. volt.

Az Alapítvány kizárólag közérdekű célokat szolgál és nem folytat politikai tevékenységet, közhasznú szervezet.

Feladatának tekinti a természeti és az épített környezet védelmének támogatását, az ifjúság tanórán kívüli természetismeretre történő nevelését, az erdei sportok népszerűsítését, valamint az erdei ökoszisztémák és a bennük élő fajok megismerését, kutatását és védelmét.

Az Alapítvány az általa elnyert pályázatokból, valamint egyének és jogi személyek adományaiból támogatja a fenti célok megvalósítását.

Kérem, ha egyetért célkitűzéseinkkel, támogassa jövedelme egy százalékával az alapítványt.

Adószámunk: 18660180-1-13

az Alapítvány kuratóriuma